

NOTAT

TIL

Ole Teodor Dønnestad

SELSKAP	UTARBEIDET AV	DATO	REFERANSE	SIDER
Agder Energi Nett AS	Astrid M. Hilde mfl	19.10.2021	RammevilkrNett/Delte dokumeter/Geeral/Møte 2910/2021/Utkast ledetider konsesjonsprosesser_2710	1 av 7

Forslag til endringer i konsesjonsprosesser mv.

1 Bakgrunn:

Elektrifisering og grønn omstilling i Norge kan ikke skje uten at energi kan fraktes dit det er behov for den. Den økende etterspørselen etter fornybare energi og økte effektbehov stiller store krav til rask og effektiv utbygging av nye nettanlegg.

I dag har vi lite tilgjengelig nettkapasitet de fleste steder i Agder. Konsekvensen av dette er at det flere steder i Agder i praksis er tilknytningsstopp for nye kunder med større effektbehov (f.eks. ladestasjoner) frem til nettkapasitet er økt i eksisterende anlegg eller nye anlegg er bygget. Elektrifiseringen krever derfor at vi bygger nytt nett så raskt og effektivt som mulig. Vi mener at dagens reguleringer og systemer er unødvendig omfattende, detaljerte og sendrektige. Saksbehandlingsomfang og grundighet står i mange sammenhenger ikke i forhold til tiltakets påvirkning på nærmiljø, naboer eller naturinteresser. Vi mener derfor det er på tide å vurdere om det kan gjøres betydelige forenklinger i konsesjonsprosessene for å få opp elektrifiseringsgraden av samfunnet. Med dagens tempo vil Norge ikke nå sine klimamål i 2030 og utenlandske investorer vil velge andre land med raskere og enklere og mer forutsigbare prosesser for tilknytning.

I det følgende vil vi foreslå tiltak for å effektivisere prosessen for å bygge nettanlegg raskere uten at dette går på bekostning av hensyn til natur og miljø eller andre interessenter. Det er også viktig, på generelt grunnlag, at høringer gjennomføres, men disse kan nettselskapene selv gjennomføre i større grad enn i dag. Videre ønsker vi at sakene har færrest mulig vedtak slik at hver sak prinsipielt påklages kun i EN klagerunde (men gjerne til flere instanser). I dag har hver sak flere vedtak som alle kan påklages i egne klagerunder med en følge at ledetidene for bygging av nye nettanlegg forlenges vesentlig.

2 NVE

2.1 NVE må ha nok saksbehandlingskapasitet

Dette forslaget er det ikke nødvendig å utdype ytterligere – det tar 3 mnd. bare å få tildelt en saksbehandler i dette systemet. Det er rett og slett ikke nok folk til å behandle sakene.

2.2 Ta bort kravet om Melding for linjer regionalnettet.(før konsesjonssøknaden- saksgang B kan slettes)

Regionale nettselskap bør slippe forhåndsmeldinger og fulle konsekvensutredninger for sine nettanlegg. Dette fordi regionalnetts inngrep er mye mindre enn f.eks. Sentralnetts anlegg eller store utbygginger som Nye Veiers utbyggingsprosjekter. Det er forunderlig at store naturinngrep som bygging av ny E39 skal likebehandles med like strenge konsekvensutredningsprogram og forhåndsmeldinger som et til sammenligning mye mer beskjedent nettanlegg på 132 kV linje. Proporsjonalitetsprinsippet tilsier en snarlig forenkling her.

FORSLAG :

- Ta bort kravet om forhåndsmelding til NVE på linjer på 132kV.
- Nettselskapene kan selv «høre» linjetrasevalg osv. ved opplysning i media eller varsel om oppstart av konsesjonsarbeid osv. (eksempler Kystlinja – meld meldt inn av oss i januar – vi fikk krav til planprogram fra NVE i juni.) – Høringssvarene som nettselskapet får inn kan det redegjøres for i konsesjonssøknadens alternativs analyser.

Virkning : Antatt at vi kan spare 6 mnd. på saksbehandlingstid. (utredninger av miljøkonsekvenser må uansett gjøres som grunnlag for konsesjonssøknaden)

2.3 Forenkle prosessen etter at konsesjon er gitt :

Vi må vurdere å forenkle konsesjonsprosessen etter at konsesjon er gitt – mange av opplysningene som fremkommer i MTA-planen er allerede berørt i konsesjonsprosessen . Vår erfaring er at det blir mange dokumenter med mye gjentakelser fra tidligere bare mer og grundigere hovedsakelig rundt samme tema. Gevinsten ved dette arbeidet kan neppe sies å stå i forhold til innsatsen og tidsbruken.

FORSLAG:

- Ta bort kravet om MTA-plan for regionalnettet stasjonsanlegg. NVE kan sette eventuelle vilkår i anleggskonsesjonen.
- Ta bort kravet om MTA-plan på linjer. (kan evt. være et vedlegg i til konsesjonssøknaden som behandles i den sammenheng, men bør ikke være et eget vedtak som kan påklages og derved utsette gjennomføringen)
- Hvis NVE ønsker å ha inn vilkår om Miljøhensyn tas dette inn i selve konsesjonsvedtaket og de kan skrive det inn i selve konsesjonen.

Virkning: Antatt at vi kan spare 6-12 mnd. saksbehandlingstid(minimum. 18 mnd. hvis vi kan spare en ekstra klagerunde og klare oss med en klagerunde på kun konsesjonen)

2.4 Gi romslige rammetillatelser til stasjonsanlegg

I dag gis den en og en konsesjon for hver og en trafo som skal bygges ekstra. NVE burde kunne gi en samlekonsesjon med konkrete rammer som varer en stund. For eksempel kan det gis rammetillatelse til alt anlegg og bygging av transformator og koblingsstasjoner « innenfor gjerde». F eks kan tillatelsen si at det kan det bygges inntil 100MW i inntil X antall trafoer , inntil X meter byggehøyde på bygg , med krav til grenser for lyd og støy osv.

FORSLAG:

- NVE kan gi «rammetillatelser» på stasjonstiltak.

Nettselskapet bør kunne sette inn flere trafoer og kunne forlenge et bygg osv. ved behov og innenfor forhåndsgitte rammer. Dette vil gi fleksibilitet for nettselskapet til å kunne møte økte effektbehov raskt og uten å måtte søke på nytt for enhver endring i anlegget (slik som man må i dag)

- NVE kan som et første steg ta bort krav om søknad for fjerning av eldre trafoer og andre mindre tiltak på eksisterende stasjoner og linjer/ kabel.

Virkning: kan spare 3 -6 mnd. på første søknad – over tid vil man slippe å søke om småting og løpende endringer i anleggene. Potensielt kan du spare hele konsesjonsprosessen (ledetiden vil i så tilfelle kun være prosjektering og bygging)

2.5 Tildele større områdekonsesjoner for høyere nettnivå (som i 22kV nett såkalt « byområdekonsesjoner» for kabel inntil 132 kV)

Det er i dag tillat å gi områdekonsesjon for kabler inntil 132kV for bynære strøk – dette begrepet bør kunne vurderes utvidet til å gjelde kabel i tettbygde strøk, slik at vi ikke trenger lange konsesjonsprosesser for å bygge nye kabler sentralt.

AE Nett har tidligere forsøkt områdekonsesjon for kabelanlegg i regionalnettet (Kristiansand og Arendal) og hadde ikke gode erfaringer med dette. Dette skyldes dårlig gjennomslagskraft for nettselskapets behov i samarbeidet med tunge aktører, SVV, Havnevesen, BaneNor. Vi ga derfor frivilling fra oss disse områdekonsesjonene. Rene kabelkonsesjoner har normalt betydelig kortere behandlingstid hos RME . I tillegg er ofte kabler en del av en linjekonsesjon – kortere strekk med kabel. At NVE behandler sakene gir større tyngde og mer rettigheter overfor andre aktører og letter fremføringen av kabelnettet.

Andre selskaper forteller derimot at dette er et godt virkemiddel (f.eks. Elvia). De benytter det i Oslo og har god erfaring med denne dialogen med Oslo kommune.

Dersom dette skulle ha fungert hos oss i Agder, må det innarbeides over lang tid, og de (andre) offentlige myndigheter/reguleringsmyndigheter, må oppleve nettselskapet over tid som er en seriøs og planmessig aktør. Det er tidkrevende å delta i slike planforum og planmøter, og AEN har ikke prioritert på dette pr i dag.

Nettselskapet må også være villig til å investere når det «graves opp» av andre hensyn enn oss selv, for å få lagt ned kommende «rør». Det vil av og til måtte investeres (også større beløp) «før» det er strengt talt nødvendig. Dette har vi ikke hatt praksis for å gjøre til nå. Vi må også ha plankapasitet til å planlegge «langt fram» i byene våre.

Anbefaling: AE Nett bør derfor være litt varsom med å flagge områdekonsesjoner på høyere spenningsnivå, det kan nok heller andre selskap gjøre men det er viktig å forstå at dette kan være et virkemiddel til å få ned ledetider for bygging i bystrøk, forutsatt at andre myndigheter respekterer nettselskapets planer og at nettselskapet bruker tid på andre aktørers planprosesser.

2.6 Hvilke saker bør NVE behandle først? Hvem får prioritert plass i saksbehandlingskøen hos NVE

Hvilke saker skal behandles først hos NVE? Hva er viktigst? -Nettselskapenes behov for nye linjer og nye stasjoner bør vurderes å gis prioritert fremfor «privat initierte» konsesjonssøknader. Det bør diskuteres om alminnelig forsyning og anlegg som skal dekke dette skal ha forrang foran f.eks. for flytting endring av regionalnett for å etterkomme private investorers ønsker om å kable linje-anlegg for å tilrettelegge for nye boligområder.

Vi anerkjenner de prinsippene som NVE har lagt til grunn for sin nåværende prioritering av saker og mener det er veldig positivt men mener at nettselskapenes saker i enda større grad kan rykke frem i køen etter vurderinger av nødvendighet og samfunnsnytt.

Når det gjelder kundeinitierte prosjekt bør vi etter vårt syn også ha samfunnsøkonomiske hensyn i prioriteringsrekkefølgen. Når skal saksbehandlingen av konsesjonssøknader til kundeinitierte prosjekter ha forrang foran reinvesteringer og optimal nettutvikling hos nettselskapenes nettsøknader? AEN opplever at når vi saksbehandler, kunde for kunde, mister vi det store bildet for å bygge det på lang sikt mest optimale nett-bildet. Hvordan og hvem skal i vareta det store bildet i regional nettutvikling når vi ikke har tid, eller penger eller ressurser til å gjennomføre de i KSU anbefalte tiltak.

FORSLAG til prioriteringsrekkefølge for saksbehandling/ utbygging:

- Forsyningssikkerhetstiltak (herunder må vi vurdere å utvide omfanget av hva vi definerer som mer «akutte» reinvesteringstiltak/ reparasjoner)
- Kundeprosjekter med stor samfunnsøkonomisk verdi og stor grad av sannsynlighet for gjennomføring (her bør det kreves klare planer, f.eks. reguleringsplan eller klar finansieringsplan for investering f.eks. batterifabrikk, hydrogen osv. – noe av dette er i dag ivaretatt av NVES nye prioriteringslister)

- Tiltak i nett som fremmer mer optimal langsiktig nettutvikling. (NVE bør her se hen til de langsiktige vurderinger av nettstruktur etter anbefaling fra lokalt nettselskap – tiltak nevnt i KSU bør har prioritert plass i saksbehandlings køen)
- Flytting endring av anlegg som er initiert av kunde (eks. kabling for boligfelt osv.) bør ha laveste prioritet med mindre det er en del av en større nettmessig endringsplan hos nettselskapet.

Virkning - nettselskaper slipper å vente på saksbehandlingsressurser når vi får raskere tilbakemelding (- venter ofte 3 mnd. på saksbehandler kapasitet noen ganger mer vente tid. – sparer 3-12 mnd.)

NVE bør også vurdere å gi utvidet tilbud om **Forhåndskonferanse for private søkere før søknader sendes inn**- slik at alle dokumenter foreligger når søknaden tas til vurdering (Målet er at tilretteleggere og andre søker riktig første gang)

Virkning – NVE får inn bedre søknader og bruker mindre tid pr søknad – sparer tid på å vente på tilleggsinformasjon osv.

3 Statnett:

Statnett må ha tilstrekkelig bemanning til raskt og effektivt å kunne svare ut nettselskaperens henvendelser til Statnett som Netteier og til Statnett som systemansvarlig. Dette gjelder særlig i tidligfase-veiledning for nye tilknytninger. Det kan ta veldig lang tid å avklare om en tilknytning er Driftsmessig forsvarlig(Statnett som netteier) eller om en kunde kan gis tilknytning på vilkår(Statnett som systemansvarlig)

Statnett bruker også mye tid på å avklare avtalemessige forhold og tekniske beregningsgrunnlag for anleggsbidrag i masket nett. Etter vårt syn er dette unødvendig tidsbruk og forsinker utbyggings prosessene. Felleskapet har også stor fordel av en utbygging av Sentralnettet - det er derfor stor usikkerhet rundt hvem som egentlig «utløser» investeringsbehovet og dermed utløser anleggsbidragsplikten (ref. Kontrollforskriften kap. 16). Videre gjør prinsipper om N-1-1 det noe uklart eksakt hvilket nettanlegg som ny kunde skal betale for.

FORSLAG :

- Driftsmessig Forsvarlig- analyser bør kunne utarbeides i samråd med nettselskapene slik at vi kan svare ut kundene raskere.

Virkning (kan spare 3 mnd. saksbehandlingstid minst ved å effektivisere første svar på DF analyser)

FORSLAG:

- FOS søknadsprosesser kan vurderes forenklet.(MERK - ikke prioritert forslag da dette ikke er noe veldig stort problem)
FOS -søknader tar tid med de går parallelt med noe annet slik at her sparer vi ikke så mye tid på saksbehandling. Men det er et generelt problem at ting tar tid og at rutiner oppleves byråkratiske. FOS søknadsprosesser kan vurderes forenklet.

- Vurdere muligheter for at nettselskap kan bygge anlegg for hverandre for å få ned byggetid. Det er ikke alltid nettselskapene og Statnett har samme prioriteringer rundt hvilket tiltak som skal bygges først. AEN kan derfor bygge anlegg for Statnett (og i prinsippet også omvendt) dersom dette er hensiktsmessig. (ref. Honna-saken).
- Det bør ikke kreves inn anleggsbidrag i sentralnettet - Alternativt bør reglene forenkles og standardiseres (f.eks. som i pkt. 5 nedenfor.)
- Det bør i stedet vurderes tilknytnings og reservasjons avgift for bestillinger av tilknytninger til nett over en gitt størrelse (f.eks. 5 MW for alle også der hvor det er plass i nettanlegg.). Her bør man evt. vurdere en pris pr MW i tilknytnings(reserveringsavgift) – Dette for å ivareta lokaliseringssignalet som anleggsbidragsreglene i dag er begrunnet ut i fra . Videre må man gjøre noe for forhindre at « grid-grabbing» blir lønnsomt og hindrer utvikling i nettområder.

Virkning – antatt tidsbesparelse på ca. 3- 6 mnd. til ekstra utredning for fordeling av kostnader til ulike kunder- standardisering fremover kan korte ned på saksbehandlingstiden men fremdeles vil man ha noe unødvendig tid på avtalearbeid. (Men vi antar at Statnett vil få til disse beregningene noe raskere når prinsippet om fordeling av kostnader først er lagt.. men de burde altså få slippe dette)

4 Nettselskap :

Nettselskapene sliter med å møte den store etterspørselen av nye tilknytninger. Det er mange oppgaver nettselskapene skal ivareta. Kundetilknytninger og nybygginger er en del av det store bildet. Nettselskapet må derfor prioritere kundetilknytninger samtidig som de foretar nødvendige oppgraderinger og drift i det nettet vi allerede har. Investerer nettselskapene for mye i regionalnett vil dette ikke lønne seg i inntektsrammereguleringen.

Nettselskapene sliter med å få tak i nok ingeniører som kan regionalnettanlegg. Vi trenger flere tradisjonelle elkraft-ingeniører som kan dette nettnivået. Det tar tid å opparbeide god nok kompetanse innenfor mer komplekse regionalnettanlegg.

Nettselskapene bruker mye tid på tilbudsarbeid og håndtering av regelverket om anleggsbidrag. Vi mener et standardiseringsystem eller gjennomsnittspriser/ avgifter for anlegg kunne være en mulig måte å løse utfordringen med tidsbruk for tilbudsarbeid på. I regionalnett kan man vurdere samme løsning som skissert over for anleggsbidrag i Sentralnettet.(transmisjonsnett)

FORSLAG:

- Anleggsbidragsregler bør forenkles og standardiseres i stedet for å dokumentere utgifter krone for krone og komponent for komponent slik reglene er i dag. (og dette må gjøres i både i etterkant og i forkant av utbygging)
- Anleggsbidragsregler for regionalnett bør avvikles og i stedet bør det kreves en form for tilknytningsavgift. F eks kan man ha en avgift for reservering/ standard pris på tilknytning pr MW i stasjon og pr MV pr km linje.

Virkning ved standardiserte løsninger -Her kunne vi spart tid på tilbudsprosesser om anleggsbidrag – antatt besparelse på tidsbruk: 3 mnd. bare på tilbudsutarbeidelse(og mer i ettertid etter at anlegget er bygget) En annen effekt kan være færre klager på beregning av anleggsbidraget – som tar tid for nettselskapet og NVE.

Anskaffelsesprosessen-

Det tar for lang tid å ha kompliserte anskaffelser. Når vi har lange anskaffelsesprosesser øker ledetiden for elektrifiseringstiltak.

Det kan ta opptil ett år å konkurransenutsette en byggekontrakt. Langsiktige rammeavtaler gjør at vi kommer litt unna dette, særlig i distribusjonsnett ved mindre anskaffelser. Men vi opplever at lov om offentlige anskaffelser er utrolig byråkratisk å detaljert. Klager på anskaffelser gir enda lenger ledetid.

FORSLAG:

- Vurdere om det er mulig at nettselskap ikke skal være underlagt offentlige anskaffelser.
- Alternativt bør det vurderes om Nettselskap i større grad enn i dag kan være uttatt loven i enkelte tilfeller – I dag kan vi kun unntas reglene i beredskapssituasjoner, men ønsker å ha flere muligheter for unntak, f.eks. for viktige elektrifiseringstiltak som haster (f.eks. Elbil-lading, og andre viktige reinvesteringstiltak osv.)

Virkning – Forenklet prosess – sparer 3- 6 mnd.

Hvis det kan unntas helt inntil – 12 mnd.

Finansiering :

Forslag:

- Nettselskap som elektrifiserer mye og tilknytter mange nye større kunder skal ha premiering i inntektsrammen, f.eks. etter mal fra småkraft modellen i trinn 2- i rammevilkårsjusteringen
- Type Kunder må inn som en del av parametere inn i DEA modellen.
- Trinn 3 i modellen må ikke straffe investeringer i regionalnett men gi god avkastning for investert kapital for elektrifiseringstiltak.
- Større elektrifiseringstiltak bør kunne settes utenfor modellen og finansieres direkte ved f. eks. ENOVA tilskudd til nettselskapet.(altså helt utenfor inntektsrammen)